

Zmarł prof. dr hab. inż. Henryk Bałuch - niekwestionowany autorytet w problematyce dróg kolejowych

W dniu 8 marca 2021 r. w wieku 88 lat zmarł prof. dr hab. inż. Henryk Bałuch, wieloletni pracownik Polskich Kolei Państwowych i Instytutu Kolejnictwa (COBiRTK, CNTK), członek Komitetu Transportu PAN i ekspert w Komitetach Europejskiego Instytutu Kolejnictwa w Utrechcie, niekwestionowany autorytet w problematyce dróg kolejowych, badacz i wychowawca. Dorobek profesora jest przeogromny, od setek artykułów, referatów i książek poczynając na patentach, ekspertyzach i opiniach opracowanych na aktualne potrzeby kolei skończywszy. Był także znakomitym wychowawcą i pedagogiem, Członkiem Honorowym SITK RP. Pod jego opieką powstało ponad 50 prac doktorskich i habilitacyjnych.

Henryk Bałuch urodził się 24 maja 1932 roku we Lwowie. W 1946 roku ukończył szkołę zawodową w Przemyślu, uzyskując dyplom czeladnika ślusarstwa i tokarstwa metalowego. Kontynuował naukę na wydziale kolejowym Liceum Technicznego Powszechnej Organizacji Służba Polsce we Wrocławiu, które zmieniło nazwę na Technikum Budowlano-Drogowe. Technikum ukończył w 1952 roku. Od tego roku możemy datować zdobywanie doświadczenia zawodowego w jednostkach liniowych PKP, w okolicach Przemyśla. Początkowo pracował jako toromistrz, ale bardzo szybko kierownictwo służby drogowej zauważyło duże możliwości i potencjał rozwojowy w działalności zawodowej młodego technika, co stymulowało skierowaniem go na stacjonarne studia inżynierskie na Politechnikę Warszawską, którą ukończył w 1957 roku uzyskując dyplom inżyniera komunikacji.

Pracując nadal w służbie drogowej PKP, jako inżynier kierował robotami torowymi i budowlanymi wykonywanymi w tym czasie w rejonie przeładunkowym Żurawica-Medyka. Równolegle kontynuował studia zaocznie, uzyskując na Politechnice Krakowskiej stopień magistra inżyniera budownictwa lądowego. Na okres ten datowany jest początek prac badawczych skupiających się na obserwacji i wykonywaniu systematycznych pomiarów stanu toru. W 1957 roku pojawiła się w Przeglądzie Kolejowym Drogowym pierwsza, oryginalna publikacja Henryka Bałucha.

Znakomity badacz.

Prace projektowe i wykonawcze, lecz przede wszystkim publikowane prace badawcze sprawiły, że został w 1963 roku przeniesiony służbowo do Centralnego Ośrodka Badań i Rozwoju Techniki Kolejnictwa w Warszawie, gdzie zajmował się przystosowaniem nawierzchni kolejowej do dużych prędkości i dużego natężenia ruchu. Z tych zagadnień przygotował rozprawę doktorską, którą obronił w Politechnice Poznańskiej w 1966 roku, uzyskując stopień doktora nauk technicznych. W tymże roku został kierownikiem Zakładu Dróg Kolejowych w COBiRTK, obejmując pieczę nad grupą około 40 pracowników.

Kierując zakładem stworzył synergię działań badawczych różnych uczelni technicznych, mających do tej pory tylko sporadyczne kontakty z aktualną problematyką dróg kolejowych. Swoje zainteresowania badawcze skierował na problematykę optymalizacji układów geometrycznych w rozjazdach kolejowych, co zaowocowało rozprawą habilitacyjną przeprowadzoną w 1969 roku na Politechnice Krakowskiej.

Przez dwanaście lat pracował jako zastępca dyrektora COBiRTK ds. naukowo technicznych, a przez dalsze osiem lat był dyrektorem tej jednostki. W tym czasie COBiRTK (przekształcony w międzyczasie w Centrum Naukowo-Techniczne Kolejnictwa) był wiodącą w Europie kolejową jednostką badawczą, zatrudniającą 1200 pracowników i utrzymując ściśle kontakty badawcze z instytutami europejskimi i światowymi. Pomimo kierowania tak dużym Instytutem oraz licznymi udziałami w międzynarodowych gremiach, nie zaprzestał pracy badawczej. W 1973 roku uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1980r. profesora zwyczajnego.

Prof. Henryk Bałuch jest twórcą nowej specjalizacji w drogach kolejowych - teorii diagnostyki dróg kolejowych. Wydana w 1978 roku książka pt. Diagnostyka nawierzchni kolejowej była pierwszą na świecie publikacją ujmującą całokształt problematyki metod pomiaru i diagnozowania stanu nawierzchni szynowej.

Jako jeden z pierwszych w świecie, już w 1990 roku, gdy komputeryzacja była pojęciem dość abstrakcyjnym, rozpoczął prace nad praktycznymi systemami wspomaganie decyzji, przeciwstawiając się trendowi dużych, mało elastycznych systemów komputerowych, propagując w ich miejsce wyspecjalizowane systemy komputerowe, które zamiast dużych baz danych miały rozbudowaną bazę wiedzy. Napisał w książce pt. "Wspomaganie decyzji w drogach kolejowych" (KOW 1994). Z doświadczeń profesora korzystała grupa ekspertów przy opracowywaniu europejskiego systemu ECOTRACK (tor ekonomiczny).

Znakomity wychowawca

Prof. Henryk Bałuch, pełniąc przez blisko 30 lat funkcje kierownicze w COBiRTK (CNTK) stawiał wysokie wymagania pracownikom badawczym, mobilizując ich do stałego doskonalenia swojego warsztatu badawczego. W efekcie jego pracy dydaktycznej i pedagogicznej a przede wszystkim wnikliwości, dociekliwości w rozwiązywaniu całkowicie nowego podejścia do utrzymania oraz diagnostyki dróg szynowych był dla około 50 pracowników promotorem dla uzyskania stopień doktora, a kilku doktora habilitowanego, ponad 50 pracowników naukowych uczestniczyło w międzynarodowych komitetach badawczych.

Był autorem wielu monografii, publikacji w czasopismach polskich i zagranicznych. Jego dorobkiem naukowym były również 4 patenty.

Opracowano na podstawie:

artykułu prof. dr hab. Bożysława Bogdaniuka, opublikowanego w numerze 11-12//2002

Techniki Transportu Szynowego

oraz materiałów z Internetu na stronach <https://kurier-kolejowy.pl/aktualnosci/35936/adam-wieladek--ostatnie-pozegnanie-henryka-balucha.html>

<https://kurier-kolejowy.pl/aktualnosci/35916/zmarl-prof-dr-hab-inz--henryk-baluch---niekwestionowany-autorytet-w-problematyce-drog-kolejowych.html>